

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Leszek Kulik
Sędziowie	SSA Alina Kamińska (spr.) SSA Andrzej Czapka
Protokolant	Magdalena Zabielska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku – Anny Malczyk

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r.

sprawy **Z. B.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

z powodu apelacji obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 24 września 2015 r. sygn. akt II K 69/15

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. C. kwotę 738 zł, w tym 138 zł podatku VAT, tytułem kosztów obrony z urzędu oskarżonego w postępowaniu odwoławczym;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 400 zł tytułem opłaty za II instancję i obciąża go pozostałymi kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

Prokurator oskarżył **Z. B.** o to, że w okresie od czerwca 2011 roku do 17 sierpnia 2013 roku w O. , Ł. , B. , B. i innych miejscach działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził :

1.w dniach od czerwca 2011 r. do 9 maja 2013 r. T. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci zaliczek na sprzęt komputerowy w łącznej kwocie 60.000 złotych oraz pożyczki pieniężnej w kwocie 500 złotych wprowadzając go w błąd co do posiadania, możliwości i zamiaru dostarczenia mu opłaconego sprzętu komputerowego oraz zwrotu pożyczonych pieniędzy,

2.w okresie od maja 2012 r. do lutego 2013 r. doprowadził B. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 190.000 złotych wprowadzając ją w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

3.w czerwcu 2012 r. doprowadził P. Ł. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 28.275 złotych stanowiących zaliczkę na sprzęt komputerowy wprowadzając go co do posiadania, możliwości i zamiaru dostarczenia mu opłaconego sprzętu komputerowego,

4.w dniu 26 czerwca 2012 r. doprowadził P. D. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 60.140 złotych stanowiących zapłatę za sprzęt komputerowy figurujący na fakturze VAT nr (...), wprowadzając pokrzywdzonego w błąd co do możliwości i zamiaru dostarczenia mu opłaconego sprzętu komputerowego,

5.w lipcu 2012 r. doprowadził P. L. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 10.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

6.w lipcu 2012 r. doprowadził T. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 10.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

7.w okresie od lipca 2012 r. do stycznia 2013 r. doprowadził B. Ł. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 57.000 złotych wprowadzając ją w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

8.w okresie od maja do dnia 11 sierpnia 2012 r. doprowadził (...) D. i Z. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci drzwi i usługi ich montażu o łącznej wartości 16.151 złotych wprowadzając go w błąd co do zamiaru zapłaty za towar i usługę,

9.w okresie od 2 sierpnia 2012 r. do 8 lutego 2013 r. doprowadził S. J. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczek pieniężnych w łącznej kwocie nie mniejszej niż 200.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

10.we wrześniu 2012 r. w Ł. doprowadził M. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 20.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

11.w okresie od września 2012 r. do listopada 2012 r. doprowadził M. B. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 70.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

12.w okresie od września 2012 r. do stycznia 2013 r. doprowadził R. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 50.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

13.w okresie od września 2012 r. do kwietnia 2013 r. doprowadził J. G. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 95.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

14.w okresie od września do października 2012 r. doprowadził J. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 38.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

15.w październiku 2012 r. doprowadził S. M. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 150.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

16.w dniu 23 października 2012 r. doprowadził M. H. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 300.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

17.w okresie od listopada 2012 r. do 15 stycznia 2013 r. doprowadził K. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 220.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

18.w okresie od 5 listopada 2012 r. do kwietnia 2013 r. doprowadził M. M. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 215.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

19.w okresie od 29 do 30 listopada 2012 r. doprowadził M. M. (2) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej łącznej kwocie 35.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

20.w dniu 6 grudnia 2012 r. doprowadził W. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 15.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

21.w okresie od 11 do 18 grudnia 2012 r. doprowadził A. G. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci sprzętu komputerowego o łącznej wartości 76.917,54 złotych wprowadzając go w błąd co do możliwości i zamiaru zapłaty za otrzymany towar,

22.w dniu 23 grudnia 2012 r. doprowadził W. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 30.000 złotych wprowadzając ich w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

23.w grudniu 2012 r. doprowadził K. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 50.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

24.w okresie od grudnia 2012 r. do stycznia 2013 r. doprowadził M. D. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 11.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

25.w styczniu 2013 r. doprowadził E. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 103.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

26. w dniu 8 stycznia 2013 r. doprowadził S. D. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 40.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

27.w dniu 9 stycznia 2013 r. doprowadził W. W. (1) i A. W. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 100.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

28.w okresie od 11 do 16 stycznia 2013 r. doprowadził M. S. (1) do

niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w łącznej kwocie 72.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

29.w dniu 18 stycznia 2013 r. doprowadził A. T. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 5.000 złotych wprowadzając ją w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

30.w dniu 23 stycznia 2013 r. doprowadził S. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 150.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

31.w dniu 23 stycznia 2013 r. doprowadził P. R. i G. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 120.000 złotych wprowadzając ich w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

32.w lutym 2013 r. doprowadził L. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 20.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

33.w dniu 21 lutego 2013 r. doprowadził A. L. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 500 złotych wprowadzając go w błąd co do zamiaru zwrotu pieniędzy,

34.w okresie od lutego do kwietnia 2013 r. doprowadził T. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci sprzętu komputerowego o wartości 34.541 złotych wprowadzając go w błąd co do możliwości i zamiaru zapłaty za umowę użyczenia komputerów i sprzedaży mu sprzętu komputerowego,

35.w marcu 2013 r. doprowadził M. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej w kwocie 5.000 złotych wprowadzając go w błąd co do przeznaczenia pożyczki, bezpieczeństwa inwestycji oraz zamiaru zwrotu pożyczonych pieniędzy,

36 .w dniu 20 marca, 2013 r. doprowadził firmę (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci monitorów komputerowych o wartości 7.180 złotych wprowadzając ją w błąd co do możliwości i zamiaru zapłaty za umowę sprzedaży sprzętu komputerowego,

37.w okresie od 22 marca do 27 maja 2013 r. doprowadził A. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci sprzętu komputerowego o wartości 2.080 złotych oraz pieniędzmi stanowiącymi zaliczkę na sprzęt komputerowy w kwocie 10.000 złotych wprowadzając go w błąd co do możliwości i zamiaru zapłaty za otrzymany towar oraz posiadania, możliwości i zamiaru dostarczenia mu opłaconego sprzętu komputerowego,

38. w okresie marca i kwietnia 2013 r. doprowadził K. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 50.000 złotych stanowiących zapłatę za samochód (...)będący przedmiotem leasingu w (...)wprowadzając pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru spłaty rat leasingowych za przedmiotowe auto,

39.w maju 2013 r. doprowadził Z. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 10.000 złotych stanowiących zaliczkę na sprzęt komputerowy, wprowadzając pokrzywdzonego w błąd co do posiadania, możliwości i zamiaru dostarczenia mu opłaconego sprzętu komputerowego,

40.w dniu 26 czerwca 2013 r. doprowadził (...) Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 5.000 złotych stanowiących zaliczkę na sprzęt komputerowy, wprowadzając pokrzywdzoną w błąd co do posiadania, możliwości i zamiaru dostarczenia opłaconego sprzętu komputerowego,

41.w lipcu 2013 r. doprowadził A. W. (2) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 8.000 złotych stanowiących zaliczkę na sprzęt komputerowy, wprowadzając pokrzywdzonego w błąd co do możliwości i zamiaru dostarczenia mu opłaconego sprzętu komputerowego,

42.w dniu 17 sierpnia 2013 r. doprowadził (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pożyczki pieniężnej numer umowy (...) w

kwocie 4.000 złotych wprowadzając pokrzywdzoną w błąd co zamiaru i możliwości spłaty zaciągniętej pożyczki, osiąganego miesięcznego dochodu, miesięcznych wydatków oraz ciążących na nim zobowiązań,

doprowadzając w powyższym okresie wskazanych pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w łącznej kwocie nie mniejszej niż

2.704.285 złotych, - t.j. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k., w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw.

z art. 12 k.k.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 24 września 2015r.

I. uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z tym odmiennym ustaleniem, że:

- odnośnie do zachowania z pkt. 10 kwotę 20 000 zł zastąpił kwotą 19 000 zł;
- odnośnie do zachowania z pkt.18 kwotę 215 000 zł zastąpił kwotą 195 000 zł;
- odnośnie do zachowania z pkt 25 czas zachowania ustalił na okres od listopada 2012 roku do stycznia 2013 roku (włącznie);
- odnośnie do zachowania z pkt.28 doprowadził M. S. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 30 000 zł i doprowadził T. W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 42 000 zł;
- odnośnie do zachowania z pkt.34 kwotę 34 541 zł zastąpił kwotą 20 541 zł ;
- odnośnie do zachowania z pkt 40 czas zachowania ustalił na dzień 28 czerwca 2013 roku;
- odnośnie do zachowania z pkt 42 czas zachowania ustalił na dzień 17 lipca 2013 roku,
- wyeliminował zachowanie z pkt 16 dotyczące M. H.

oraz ustalił czas popełnienia czynu ciągłego na okres od czerwca 2011 roku do 17 lipca 2013 roku (włącznie) oraz łączną wartość mienia ustalił na kwotę 2 419 284,54 zł i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał go, a na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzył mu karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę:

- kwoty 60 500 zł (sześćdziesiąt tysięcy pięćset złotych) na rzecz T. O.;
- kwoty 190 000 zł (sto dziewięćdziesiąt tysięcy) na rzecz B. K.;
- kwoty 28 275 zł (dwadzieścia osiem tysięcy dwieście siedemdziesiąt pięć) na rzecz P. Ł.;
- kwoty 60 140 zł (sześćdziesiąt tysięcy sto czterdzieści) na rzecz P. D.;
- kwoty 10 000 zł (dziesięć tysięcy) na rzecz P. L.;
- kwoty 10 000 zł (dziesięć tysięcy) na rzecz T. M.;

- kwoty 57 000 zł (pięćdziesiąt siedem tysięcy) na rzecz B. Ł.;
- kwoty 19 000 zł (dziewiętnaście tysięcy) na rzecz M. P.;
- kwoty 70 000 zł (siedemdziesiąt tysięcy) na rzecz M. B. (1);
- kwoty 50 000 zł (pięćdziesiąt tysięcy) na rzecz R. P.;
- kwoty 95 000 zł (dziewięćdziesiąt pięć tysięcy) na rzecz J. G.;
- kwoty 220 000 zł (dwieście dwadzieścia tysięcy) na rzecz K. S.;
- kwoty 195 000 zł (sto dziewięćdziesiąt pięć tysięcy) na rzecz M. M. (1);
- kwoty 15 000 zł (piętnaście tysięcy) na rzecz W. O.;
- kwoty 103 000 zł (sto trzy tysiące) na rzecz E. K.;
- kwoty 40 000 zł (czterdzieści tysięcy) na rzecz S. D.;
- kwoty 100 000 zł (sto tysięcy) na rzecz W. i A. małżonków W.;
- kwoty 30 000 zł (trzydzieści tysięcy) na rzecz M. S. (1);
- kwoty 42 000 zł (czterdzieści dwa tysiące) na rzecz T. W.;
- kwoty 150 000 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy) na rzecz S. S.;
- kwoty 60 000 zł (sześćdziesiąt tysięcy) na rzecz P. R.;
- kwoty 60 000 zł (sześćdziesiąt tysięcy) na rzecz G. S.;
- kwoty 20 000 zł (dwadzieścia tysięcy) na rzecz L. B.;
- kwoty 3000 zł (trzy tysiące) na rzecz M. K.;
- kwoty 7180 zł (siedem tysięcy sto osiemdziesiąt) na rzecz M. S. (2);
- kwoty 12 080 zł (dwanaście tysięcy osiemdziesiąt) na rzecz A. Z.;
- kwoty 50 000 zł (pięćdziesiąt tysięcy) na rzecz K. P.;
- kwoty 10 000 zł (dziesięć tysięcy) na rzecz Z. K.;

III. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności zaliczył okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 5 listopada 2013 roku godz. 9.40 do dnia 31 października 2014 roku i od dnia

10 listopada 2014 roku do dnia 25 czerwca 2015 roku godz. 11.10;

IV. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zwrócił oskarżonemu dowody rzeczowe wymienione na k. 2236-2240, 2243-2244v, 2267-2268 akt;

V. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. C. kwotę 1020 zł netto oraz 234,60 zł VAT tytułem opłaty za obronę wykonywaną z urzędu w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem w sprawie II K 163/14 oraz kwotę 1440 zł netto oraz 331,20 zł VAT tytułem obrony wykonywanej w z urzędu w postępowaniu sądowym w sprawie II K 69/15;

VI. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym opłatę w kwocie 400 zł (czterysta złotych) oraz zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych L. B. i B. K. kwoty po 2000 zł (dwa tysiące) tytułem zwrotu wydatków.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył go w całości, zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4, 7 i 410 k.p.k. polegającą na dokonaniu przez Sąd oceny materiału dowodowego w sposób dowolny i oparciu ustaleń faktycznych jedynie na dowodach niekorzystnych dla oskarżonego, z pominięciem dowodów przeciwnych, w tym uznaniu przez Sąd, że podejmowane przez Z. B. zachowania względem pokrzywdzonych były obliczone na doprowadzenie ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, podczas gdy oskarżony nie miał zamiaru nikogo oszukać, zaś jego działania związane były z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą i zmierzały do zgromadzenia środków na sfinansowanie planowanej transakcji z zagranicznym kontrahentem, a w konsekwencji rozstrzygnięcie zaistniałych wątpliwości na niekorzyść oskarżonego,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść wyroku, polegający na błędnym przyjęciu przez Sąd, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że nie popełnił on zarzucanego mu czynu.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie Z. B. od popełnienia zarzucanego mu czynu ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się niezasadna.

Zarówno podniesione przez skarżącego zarzuty obrazy wskazanych przepisów postępowania i błędu w ustaleniach faktycznych, jak i sformułowany przez niego wniosek o zmianę kwestionowanego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu przestępstwa ewentualnie o uchylenie rozstrzygnięcia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał wszechstronnej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, rozważył wszystkie okoliczności mające znaczenie do poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych i należycie wykazał winę Z. B. w zakresie przypisanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Dowodząc zasadności zgłaszanych zarzutów autor apelacji stara się wykazać, że ocena dowodów dokonana przez Sąd Okręgowy jest dowolna i nieobiektywna, a ustalenia faktyczne dotyczące sprawstwa oskarżonego są błędne, opierają się na dowodach niekorzystnych dla oskarżonego, z pominięciem dowodów przeciwnych, w szczególności wyjaśnień Z. B.. Jednakże wyrażana przez skarżącego dezaprobata, ogranicza się w istocie do bardzo ogólnych stwierdzeń, opartych w sposób wybiórczy wyłącznie na dowodach lub ich fragmentach, korzystnych z punktu widzenia interesu procesowego oskarżonego i w tym aspekcie nie wytrzymuje krytyki w konfrontacji z wszechstronnym uzasadnieniem Sądu I instancji, które odnosi się do wszystkich istotnych kwestii, w tym wyartykułowanych w środku odwoławczym.

I tak przechodząc do szczegółowej oceny zarzutów wyeksponowanych w petitum skargi, zważyć należy, co następuje:

Odniesienie się do zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. poprzedzone być musi przypomnieniem, że kontrola odwoławcza trafności dokonanej przez Sąd I instancji oceny dowodów jest ograniczona do weryfikowania racjonalności rozumowania przedstawionego w zaskarżonym wyroku i sprowadza się do sprawdzenia, czy ocena ta nie wykazuje błędów natury faktycznej (niezgodności z treścią dowodu, pominięcia pewnych dowodów) lub logicznej (błędności rozumowania i wnioskowania) albo czy nie jest sprzeczna z doświadczeniem życiowym lub wskazaniem wiedzy. Dokonanie przez sąd odwoławczy nowej, odmiennej oceny dowodów jest uzasadnione tylko wówczas, gdy w wyniku kontroli odwoławczej stwierdzona zostanie dowolność oceny poczynionej przez Sąd I instancji.

Tymczasem konstatacja taka w niniejszej sprawie byłaby z gruntu nieuprawniona. Ocena dowodów dokonana przez Sąd Okręgowy ma bowiem charakter bezstronny, nie narusza granic oceny swobodnej, jest zgodna z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego. Przedstawione w pisemnych motywach rozstrzygnięcia rozumowanie jest poprawne pod względem logicznym, nie zawiera sprzeczności, czy niekonsekwencji, co dotyczy również zeznań środków – pokrzywdzonych, do których odnosi się obrona.

O naruszeniu przez Sąd Okręgowy reguł określonych w art. 7 k.p.k. nie świadczy również podkreślana w skardze okoliczność, że Z. B. nie przyznał się do popełnienia zarzuczonego mu czynu. Nie jest możliwe skuteczne zanegowanie dokonanej przez Sąd I instancji oceny dowodów tylko z powodu niekorzystnej dla oskarżonego oceny jego wyjaśnień. Wyjaśnienia oskarżonego nie są dowodem szczególnym, czy wyjątkowym. Nie przysługują im a priori walor wiarygodności, ani nie mają prymatu przy dokonywaniu ustaleń faktycznych. Ocena dowodu z wyjaśnień oskarżonego podlega takim samym regułom, jak ocena innych dowodów, w szczególności należy dokonać analizy treści tych wyjaśnień pod kątem konsekwencji oraz spójności z innymi dowodami przeprowadzonymi w sprawie.

Sąd Okręgowy w pisemnych motywach wyroku wskazał, na jakiej podstawie uznał materiał dowodowy obciążający Z. B. za wiarygodny, a którym dowodom i z jakich względów odmówił dania wiary. Z uwagi na wyczerpujące omówienie tej kwestii przez Sąd I instancji, którą to argumentację sąd odwoławczy podziela w pełnym zakresie, ponowne jej przytaczanie jest zbędne.

W tym miejscu godzi się jedynie podkreślić, czego nie dostrzega, bądź nie chce dostrzec autor skargi, iż sąd meriti na stronie 21 motywów swojego rozstrzygnięcia wprost odniósł się do zeznań M. B. (2) i M. H., jak też przeprowadził logiczny wywód dotyczący oceny postawy niektórych pokrzywdzonych, a mianowicie tych, którzy nie złożyli wniosku o naprawienie szkody.

Abstrahując, iż możliwość skorzystania z regulacji przewidzianej treścią art. 46 k.k. jest wyrazem autonomicznej woli jednostki dobro której zostało naruszone, a samo niezłożenie wniosku nie może statuować zasadności tezy lansowanej przez obrońcę o braku pokrzywdzenia osób, które nie skorzystały z tego prawa, w tej materii warto wprost odwołać się do zeznań tych osób składanych na poszczególnych etapach postępowania.

I tak tytułem przykładu wystarczy przywołać:

zeznania M. D. (k. 765-766) „czuję się oszukany, ale ze względu na dobrą znajomość nie chcę sprawy”, czy A. T., która pomimo, iż czuła się pokrzywdzona, co wyartykułowała na etapie postępowania przygotowawczego, wniosku o naprawienie szkody nie złożyła, bądź też zeznania S. M. (2), który powoływał się na bliskie związki towarzyskie z oskarżonym, chociaż, jak jednocześnie podkreślał wielokrotnie upominał się u niego o swoje pieniądze.

W tym stanie rzeczy nie znajduje też żadnego racjonalnego uzasadnienia budowanie zarzutu opartego na treści art. 4 k.p.k.

W sytuacji, kiedy sąd meriti zweryfikował na korzyść oskarżonego kwoty przekazane przez niektórych pokrzywdzonych, a w odniesieniu do osoby M. H. w ogóle uznał, że zachowanie oskarżonego w tym przypadku nie wyczerpało znamion art. 286 § 1 k.k., co przy wyeliminowaniu tego zachowania z przyjętej koncepcji czynu ciągłego jest równoznaczne z uniewinnieniem go od tego czynu jednostkowego (wydaje się, że kwestia ta została błędnie zinterpretowana przez autora skargi) odwoływanie się do braku obiektywizmu tego sądu, w aspekcie wyznaczonym dyspozycją art. 7 k.p.k. jawi się z gruntu chybione.

Przedmiotowa teza zachowuje swoją aktualność i w odniesieniu do zarzutu obrazy art. 410 k.p.k. Zarzut obrazy tego przepisu byłby zasadny, gdyby przy wyrokowaniu Sąd Okręgowy pominął dowody istotne dla rozstrzygnięcia o sprawstwie i winie, bądź włączył do podstawy ustaleń dowody nieujawnione. Sam natomiast fakt, że ustalenia faktyczne w danej sprawie zostały poczynione jedynie w oparciu o dowody uznane za wiarygodne, a nie o te, które zostały uznane za niewiarygodne, co jest przecież rzeczą oczywistą, nie oznacza, że sąd orzekający dopuścił się obrazy przepisu art. 410 k.p.k. Powyższej normy nie można bowiem rozumieć w ten sposób, że każdy z przeprowadzonych

dowodów ma stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Nie stanowi więc naruszenia tego przepisu dokonanie oceny materiału dowodowego przeprowadzonego lub ujawnionego na rozprawie w sposób odmienny od subiektywnych oczekiwań stron procesowych (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2015r., III KK 70/15, LEX nr 1758785).

Ustosunkowując się do zarzutu stawianego w pkt 2 apelacji, przypomnieć należy, że zarzut ten nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz wymaga wykazania, jakich mianowicie konkretnych uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego.

W niniejszej sprawie apelujący takiej rzeczowej argumentacji nie przedstawił. Jego twierdzenia, generalnie rzecz ujmując, sprowadzają się do lansowania tezy, że oskarżony nie miał zamiaru nikogo oszukać, a zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek, pobranych zaliczek za towar oraz towaru wziętego z odroczonego terminem płatności nie dotrzymał wyłącznie z powodu kryzysu na rynku i przejściowych problemów finansowych. Takie zachowanie, zdaniem obrońcy, jest elementem ryzyka gospodarczego i nie jest karalne, a zatem oskarżony powinien zostać uniewinniony od stawianego zarzutu. W świetle zgromadzonych dowodów pogląd ten ma charakter czysto polemiczny i w najmniejszym stopniu nie podważa przyjętych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych.

Należy przypomnieć, iż przestępstwo oszustwa jest przestępstwem umyślnym kierunkowym, co oznacza, że można go popełnić wyłącznie z zamiarem bezpośrednim, który powinien obejmować zarówno cel działania sprawcy (uzyskanie korzyści majątkowej) jak i sposób działania zmierzającego do osiągnięcia tego celu (doprowadzenie innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wykorzystania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania). Ustalenia zaś zamiaru sprawcy, który jest faktem zachodzącym w psychice, należy dokonać na podstawie całokształtu okoliczności, z których jednoznacznie można wyprowadzić wniosek o realności wypełnienia przez sprawcę złożonych zobowiązań.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy należy jednoznacznie stwierdzić, iż całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynione na jego podstawie przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne wskazują bez żadnych wątpliwości, że Z. B. w momencie zaciągania zobowiązań działał z zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej poprzez wprowadzenie pokrzywdzonych w błąd i doprowadzenia ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, a tym samym wyczerpał znamiona przestępstwa oszustwa.

Do poczynienia przez sąd orzekający takiego ustalenia uprawniały wnioski płynące z szeregu dowodów, w tym także takich, których i oskarżony nie kwestionował. Wynika z nich, że od dawna miał on trudności finansowe, obciążało go szereg wcześniejszych zobowiązań finansowych, których nie regulował w terminie. Pomimo złej kondycji finansowej, o której przecież doskonale wiedział, kreował się na rzetelnego przedsiębiorcę, któremu można zaufać. Tymczasem już w chwili zawierania umów pożyczek nie miał on żadnych realnych możliwości, aby w krótkim okresie oddać pożyczone pieniądze wraz z umówionymi ogromnymi odsetkami, z czego doskonale zdawał sobie sprawę. Mimo tego wielokrotnie zwodził pokrzywdzonych, obiecując zwrot pieniędzy i zaciągał kolejne nierealne zobowiązania. Stwierdzenie to dotyczy także możliwości wywiązania się z zobowiązań wynikających z pobranych zaliczek za towar oraz wzięcia towaru z odroczonego terminem płatności.

Nie można zgodzić się z autorem apelacji, że na przypisanie Z. B. przestępstwa oszustwa nie pozwala fakt, że początkowo wywiązywał on z zaciągniętych zobowiązań, wypłacając umówione odsetki osobom, które pożyczły mu pieniądze. W ślad za Sądem I instancji przyjąć należy, że takie zachowanie oskarżonego było elementem celowej strategii obliczonej na uwiarygodnienie się w oczach kolejnych pożyczkodawców i wprowadzenie ich w błąd. Gdyby bowiem oskarżony od samego początku nie realizował swoich zobowiązań, przestępczy proceder zostałby wcześniej ujawniony i nie osiągnąłby takich rozmiarów. Jednocześnie nakręcał on w ten sposób spiralę zadłużenia, bowiem wypłatę odsetek finansował z kolejnych pożyczek, co wprost przyznawał w swoich wyjaśnieniach na k. 811 czy na k. 1368, a co statuuje już byt art. 286 § 1 k.k.

Zdana na niepowodzenie jest także podjęta przez skarżącego próba ekskulpowania oskarżonego poprzez przerzucenie na pokrzywdzonych odpowiedzialności za poniesioną przez nich szkodę. Zdaniem obrońcy, osoby te skuszone możliwością dużego zysku, w zasadzie nie interesowały się, na co oskarżony zamierza przeznaczyć ich pieniądze. Niewątpliwie pokrzywdzeni powinni wykazać się większą ostrożnością, to jednakże okoliczność ta nie może wpływać na odmienną ocenę spornego zagadnienia. Pokrzywdzeni zaufali oskarżonemu, który deklarował, że zainwestuje uzyskane od nich środki finansowe w działalność i rozwój firmy. Tymczasem wersja ta była elementem wprowadzania ich w błąd, uwiarygodniała bowiem w ich oczach realność osiągnięcia przez oskarżonego w krótkim okresie dużego zysku, co z kolei uprawdopodobniało możliwość wypłaty wysokich odsetek od pożyczonych kwot. W rzeczywistości nie było żadnego zagranicznego kontrahenta, z którym oskarżony miałby zawrzeć intratną transakcję, a uzyskane od pokrzywdzonych środki przeznaczał on w dużej mierze na kosztowną konsumpcję.

Nieprawdą jest też, jak próbuje zasugerować skarżący, że pokrzywdzeni przewidywali możliwość niewywiązania się przez oskarżonego z zapłaty w terminie. Aby przyjąć taką tezę należałoby założyć, że pokrzywdzeni nie działali racjonalnie i pożyczali oskarżonemu duże sumy, nie licząc na ich zwrot. W świetle zgromadzonych dowodów brak jest jakichkolwiek podstaw, aby wskazać logiczne powody takiego zachowania.

Również fakt, że niektórzy z pokrzywdzonych, z uwagi na łączące ich z oskarżonym relacje deklarowali, że nie wierzą w jego złe intencje i nadal liczą na zwrot pieniędzy, nie zmienia prawnokarnej oceny zachowania oskarżonego, która ma charakter obiektywny.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należy, że kontrola odwoławcza utwierdziła Sąd Apelacyjny w przekonaniu o trafności poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych. Ujawniony mechanizm zaistniałego proceduru i towarzyszące mu okoliczności, ustalone w sposób nie budzący żadnych wątpliwości, związane z sytuacją finansową oskarżonego, skalą przyjętych zobowiązań, realnością ich spełnienia i zachowaniem się po zaciągnięciu zobowiązań, prowadzą do konkluzji, że Z. B. dopuścił się przestępstwa oszustwa w stosunku do mienia znacznej wartości.

Kwalifikacja prawna popełnionego przez oskarżonego czynu, do czego w sposób wyjątkowo wyczerpujący odniósł się Sąd I instancji jest prawidłowa.

Sąd Apelacyjny nie dostrzegł również powodów do odmiennego ukształtowania zastosowanych środków represji karnej. Wymierzając karę pozbawienia wolności Sąd Okręgowy uwzględnił wszystkie okoliczności mające wpływ na jej wymiar. Wysokość tej kary odpowiada w pełni dyrektywom i zasadom jej wymiaru określonym w art. 53 § 1 i 2 k.k. W żadnym razie nie może być ona uznana za nadmiernie surową, zważywszy na sposób działania oskarżonego oraz rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w części dyspozytywnej.

O kosztach obrony z urzędu rozstrzygnięto w trybie § 14 ust. 2 pkt 5 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 ze zm.)

O kosztach sądowych za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. oraz art. 3 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.).

A.